

Motion till riksdagen

1989/90:Ub559

av Sonja Rembo m.fl. (m)

Göteborgs botaniska trädgård

Med anledning av inrättandet av en botanisk institution vid Göteborgs universitet träffades 1961 avtal mellan staten och Göteborgs kommun avseende Göteborgs botaniska trädgård, som då drevs helt i kommunal regi. I stället för att staten skulle anlägga en ny botanisk trädgård för institutionens behov var det uppenbart mer rationellt att utnyttja den redan befintliga botaniska trädgården.

Avtalet innebar att kommunen utan ersättning upplät betydande arealer av trädgårdens mark till staten för byggandet av en institutionsbyggnad. Därtill reserverades mark för institutionens framtida behov. Likaså uppläts mark för universitetets frilandsodlingar.

Härutöver uppläts till den botaniska institutionen det rikhaltiga och värdefulla biblioteket. Likaså överläts det ovärderliga herbariet av globalt omfång och stor internationell betydelse med över en miljon katalogiserade pressade växter. Trädgården skulle fritt få disponeras av universitetet för forskning och undervisning på alla nivåer. Allt uppläts utan ersättning.

Som motprestation förband sig staten att lämna årliga driftbidrag. Ett indevbundet grundbelopp fastställdes, vilket motsvarade ca 25 % av budgeten.

Det är uppenbart att avtalsparterna avsåg en permanent samverkan. Det oaktat sade staten ensidigt upp avtalet fr.o.m. den 1 juli 1985. Trots flera förhandlingsomgångar har det inte varit möjligt att sedan dess träffa ett nytt, långsiktigt avtal. Det temporära avtal som gäller innebär att staten ersätter kommunen med ett belopp motsvarande ca 11 % av driftkostnaderna för den botaniska trädgården.

Staten och de botaniska trädgårdarna

Statens åtaganden för botaniska trädgårdar framgår av nedanstående tabell som avser 1988 (mkr):

	Staten	Kommunen	Övrigt	Totalt
Göteborg*)	1,52	10,34	1,75	13,61
Stockholm	2,68	0,00	0,32	3,00
Lund	2,93	0,02	0,18	3,13
Uppsala	5,07	0,38	0,16	5,61

*) I beloppen för Göteborg är kapitaltjänstkostnader, 1988 1,95 mkr, inkluderade. För övriga trädgårdar redovisas icke dessa kostnader.

De botaniska trädgårdarna har ett intresse som sträcker sig utanför den svenska universitetsvärlden. I ett försök att fördela kostnaderna på olika intressenivåer som gjordes av Göteborgs botaniska trädgård 1984 framkom det att den internationella nivån tog i anspråk ca 14 % av kostnaderna, den nationella nivån 25 %, den regionala nivån ca 24 % och den lokala nivån ca 38 %. Vid en fördelning av kostnaderna innebärande att staten svarar för trädgårdarnas internationella intresse och riksintresse, kommunerna för deras lokala intresse och där det regionala intresset delas lika mellan staten och kommunerna skulle man för Göteborgs del komma fram till en proportionell fördelning av kostnaderna mellan stat och kommun i intervallet mellan 60/40 och 40/60 %.

Göteborgs botaniska trädgård

Göteborgs botaniska trädgård är en av Europas främsta, såväl från botanisk som ur hortikulturell och dendrologisk synpunkt.

Göteborgs botaniska trädgård är norra Europas största och internationellt viktigaste botaniska trädgård även från vetenskaplig synpunkt. Från naturvårds-, fritids- och turistsynpunkt är trädgårdens ställning särpräglad. Genom sin geografiska belägenhet i Göteborg, ett av Sveriges från miljösynpunkt mest utsatta områden, är trädgårdens betydelse som referensområde odiskutabelt.

Trädgården är den största och, i de flesta avscenden, mest utvecklade botaniska trädgården i Sverige. Den omfattar förutom den egentliga botaniska trädgården ett naturesservat på 150 ha med 15 ha uppvuxet beståndsarboretum med mer än 400 arter samt en naturpark. Antalet besökare överstiger årligen 500 000. Det internationella kontaktnätet är omfattande. Trädgårdens betydande kontakter med universitetsvärlden, skolor, trädgårdsintresserade, natur- och miljöintresserade och allmänheten i övrigt är ett föredöme för andra botaniska trädgårdar. Trädgårdens förankring bland invånarna i regionen är unik.

I det botaniska material som finns i odling vid Göteborgs botaniska trädgård finns ett stort potentiellt forskningsmaterial, sammanbragt från bl.a. Afghanistan, Iran, Kina och Japan av olika vetenskapliga expeditioner. Med större resurser för botanisk forskning skulle detta forskningsmaterial kunna utnyttjas i betydligt större utsträckning till gagn inte minst för tredje världen med tanke på de växande miljöhoten.

Trädgårdens uppgift

Till den botaniska trädgårdens arbetsuppgifter inom den akademiska undervisningen och forskningen hör bl.a.

- att insamla och bevara växtmaterial för olika forskningsändamål
- att aktivt delta i undervisning på olika utbildningsnivåer samt forskning
- att utgöra kontakten mellan botanisk forskning och samhälle
- att upprätthålla internationella kontakter för kunskaps- och informationsutbyte.

Statens roll

Statens ansvar för de botaniska trädgårdarna i universitetsorterna borde i så stor utsträckning som möjligt vara likvärdigt.

Det är ett anständighetskrav att staten inledningsvis åtminstone vidhåller det åtagande staten iklädde sig då avtalet med Göteborgs kommun träffades 1961.

Med tanke på Göteborgs botaniska trädgårds nationella och internationella betydelse, som inte enbart begränsas till den utbildning och forskning som bedrivs vid Göteborgs universitets botaniska institution, bör den statliga anslagsgivningen regleras över särskilt anslag i statsbudgeten och inte, som nu, över Göteborgs universitets budget.

Någon av de botaniska trädgårdarna bör ges uppdraget att spela en samordnande roll inom delområdet botaniska trädgårdar motsvarande den roll Naturhistoriska riksmuseet tilldelats som ansvarsmuseum inom området naturhistoria. Uppgiften bör lämpligen tilldelas Göteborgs botaniska trädgård med hänsyn till dess storlek och betydelse.

Regeringen bör beakta vad som i motionen anförts om Göteborgs botaniska trädgård och återkomma till riksdagen med förslag i särskild proposition eller senast i samband med kompletteringspropositionen för budgetåret 1990/91.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidrag till Göteborgs botaniska trädgård,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Göteborgs botaniska trädgård som ansvarsträdgård.

Stockholm den 23 januari 1990

Sonja Rembo (m)

Hugo Hegeland (m)

Lars Ahlström (m)

Tom Heyman (m)